

EUROPOS SISTEMINĖS RIZIKOS VALDYBOS POZICIJA**2012 m. liepos 31 d.**

pateikta Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų 46 straipsnio 3 dalį dėl įkaito tinkamumo pagrindinėms sandorio šalims

(ESRV/2012/3)

(2012/C 286/10)

1. Teisinis pagrindas

- 1.1. 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų ⁽¹⁾ 46 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (EVPRI) turi konsultuotis su Europos sisteminės rizikos valdyba (ESRV) ir kitomis atitinkamomis institucijomis rengdamos techninių reguliavimo standartų projektus dėl įkaito tinkamumo pagrindinėms sandorio šalims. Konkrečiau, turėtų būti konsultuojamasi šiais trimis klausimais: a) tinkamo įkaito, kuris gali būti laikomas labai likvidžiu, rūšys; b) turto vertei taikytinas įvertinimas mažesne nei rinkos verte; ir c) sąlygos, kuriomis pagrindinės sandorio šalys gali priimti komercinių bankų garantijas kaip įkaitą.
- 1.2. 2012 m. birželio 26 d. ESRV gavo EVPRI prašymą pateikti patarimą minėtais klausimais, remiantis 2012 m. birželio 25 d. paskelbtu EVPRI konsultaciniu dokumentu ⁽²⁾.
- 1.3. Remdamasi 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1092/2010 dėl Europos Sąjungos finansų sistemos makrolygio rizikos ribojimo priežiūros ir Europos sisteminės rizikos valdybos įsteigimo ⁽³⁾ 3 straipsnio 2 dalies b ir g punktais bei 4 straipsnio 2 dalimi, ESRV bendroji valdyba priėmė šią poziciją, kuri paskelbta remiantis 2011 m. sausio 20 d. Europos sisteminės rizikos valdybos sprendimo ESRV/2011/1, kuriuo priimamos Europos sisteminės rizikos valdybos darbo tvarkos taisyklės ⁽⁴⁾, 30 straipsniu.
- 1.4. Kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1092/2010 3 straipsnio 1 dalyje, ESRV yra atsakinga už finansų sistemos, kuri apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1092/2010 2 straipsnio b dalyje ⁽⁵⁾, priežiūrą; tai apima finansų sistemos infrastruktūras, pavyzdžiui, pagrindines sandorio šalis ir jų vaidmenį finansų sistemoje.

2. Ekonominis pagrindas

- 2.1. Pagrindinės sandorio šalys yra labai svarbūs finansų sistemos elementai ir, įgyvendinus 2009 m. Pitsburge priimtą G20 šalių iniciatyvą centralizuotai vykdyti visų standartizuotų ne biržos išvestinių finansinių priemonių tarpuskaitą, jų svarba dar padidės. Teisės aktų projektai turėtų būti rengiami atsižvelgiant į makrolygio rizikos ribojimą dėl procikliškumo. ESRV mano, kad svarstant procikliškumo aspektą, reikėtų atsižvelgti ne tik į tiesioginį poveikį pačių pagrindinių sandorio šalių atsparumui, bet ir į pagrindinių sandorio šalių elgesio įtaką finansų sistemai platesniu mastu.
- 2.2. Galimas įvertinimo mažesne nei rinkos verte ir svyravimo ribų taikymas įkaitui kaip makrolygio rizikos ribojimo priemonės yra labai svarbus aspektas, kurį ESRV siūlymu turėtų apvarstyti kompetentingos makrolygio rizikos ribojimo institucijos Europos rinkos infrastruktūros reglamento (EMIR) numatytos pirmosios peržiūros metu.
- 2.3. ESRV pripažįsta, kad pastangos, dedamos procikliškumui riboti, jokia būdu neturėtų mažinti pagrindinių sandorio šalių atsparumo.

⁽¹⁾ OL L 201, 2012 7 27, p. 39.

⁽²⁾ EVPRI konsultacinis dokumentas „Draft technical standards for the Regulation on OTC derivatives, CCPs and trade repositories“, paskelbtas EVPRI interneto svetainėje <http://www.esma.europa.eu>

⁽³⁾ OL L 331, 2010 12 15, p. 1.

⁽⁴⁾ OL C 58, 2011 2 24, p. 4.

⁽⁵⁾ 2 straipsnio b dalyje nustatyta, kad finansų sistema – tai visos finansų įstaigos, rinkos, produktai ir rinkų infrastruktūros.

3. Įkaito, kuris gali būti laikomas labai likvidžiu, rūšys

- 3.1. Iš mažos kredito rizikos reikalavimų reikėtų pašalinti nuorodas į šali, kurioje įsteigtas emitentas, nes į šią riziką paprastai jau būna atsižvelgta atliekant emitento kredito rizikos įvertinimą.
  - 3.2. Pagrindinės sandorio šalys turi būti įsitikinusios dėl šių įkaito pervedimo ir vertės aspektų:
    - įkaito pervedimo ir vertės neapribos konkuruojančios teisės, palankios trečiosioms šalims,
    - užtikrinta, kad įkaito davėjas netenka visų nuosavybės teisių į įkaitą,
    - įkaito pervedimo ir vertės apibrėžimas nėra keičiamas pagal įkaito davėjo ar trečiosios šalies reikalavimą, remiantis vertybinių popierių ar įkaito teise,
    - įkaito pervedimo ir vertės negalima užginčyti remiantis nacionaline ar trečiosios šalies nemokumo teise, iškelus nemokumo bylą tarpuskaitos nariui arba kuriam nors kitam įkaito davėjui.
  - 3.3. Pagrindinės sandorio šalys turėtų būti numačiusios tinkamų teisinių ir funkcinų apsaugos priemonių, kurios užtikrintų, kad tarptautinį įkaitą bus galima panaudoti laiku.
  - 3.4. Priimant tarpuskaitos narių išleistą įkaitą, turi būti taikomos šios riziką ribojančios priemonės:
    - vieno tarpuskaitos nario išleistų ir kito tarpuskaitos nario pateiktų finansinių priemonių naudojimas turi būti ribojamas arba jam turi būti taikomi didesni įvertinimai mažesne nei rinkos verte nei tie, kurie yra taikomi, kai finansinių priemonių neišleidžia tarpuskaitos narys; antrąjį variantą turėtų kruopščiai apsvarstyti kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į galimą procikliškumą,
    - pagrindinės sandorio šalys turėtų priimti tik tuos vertybinius popierius, kurie yra įtraukti į biržos prekybos sąrašus ir parduodami viešai,
    - teisės aktuose turi būti aiškiai nustatyta, kaip įvertinti sąsajas, kai tarpuskaitos nariai naudoja tą patį įkaitą kelioms paskoloms gauti. Teisės aktuose turėtų būti aiškiai apibrėžta, kaip pagrindinė sandorio šalis turi įrodyti, kad gali suvaldyti valiutų kursų rizikas.
  - 3.5. Koncentracijos ribos turi būti nustatytos atsižvelgiant į bendrąjį užtikrinamąjį įkaitą, nes kuo sunkiau diversifikuoti, tuo trumpesnis tampa tinkamo įkaito sąrašas.
  - 3.6. Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir rinkos nuspėjamumą, teisės aktuose turi būti apibrėžtas pagrindinės sandorio šalies gebėjimas pakartotinai panaudoti arba priimti pakartotinai panaudotą įkaitą, atsižvelgiant į didelę šio gebėjimo svarbą makrolygio rizikos ribojimui.
  - 3.7. Kad priežiūros institucijos galėtų stebėti rinkos elgesį ir užstatyto įkaito paskirstymą, nustatant įkaito tinkamumą ir vertinant pagrindinių sandorio šalių įkaito naudojimą reikėtų taikyti skaidrumo reikalavimus.
  - 3.8. Teisės aktai dėl įkaito tinkamumo turėtų būti apdairiai įgyvendinami ir dažnai peržiūrimi, kruopščiai įvertinant sisteminę riziką.
- ### 4. Įkaitui taikytini įvertinimai mažesne nei rinkos verte
- 4.1. Įvertinimai mažesne nei rinkos verte turi būti apdairiai nustatyti ir konservatyviai apibrėžti, siekiant apsaugoti pagrindines sandorio šalis ir apriboti prociklišką poveikį.
  - 4.2. Žvelgiant iš finansinio stabilumo perspektyvos, pageidautina riboti procikliškumą nustatant pagrindinių sandorio šalių įkaito priėmimo kriterijus ir įvertinimus mažesne nei rinkos verte. Įvertinimai mažesne nei rinkos verte turėtų būti apibrėžti taip, kad kilus neramumams rinkose būtų kiek įmanoma išvengta staigių ir smarkių padidinių.
  - 4.3. Reikia nustatyti skaidrias ir nuspėjamas procedūras, pagal kurias būtų koreguojami įvertinimai mažesne nei rinkos verte, atsižvelgiant į rinkos sąlygų pokyčius.

- 4.4. Atsižvelgiant į Finansinio stabilumo tarybos principus, kurie buvo patvirtinti 2012 m. Meksike vykusiame G20 aukščiausiojo lygio susitikime, reikėtų vengti mechaniškai kliautis kredito reitingų agentūrų (KRA) reitingais ⁽¹⁾.
- 4.5. Turėtų būti reikalaujama, kad pagrindinės sandorio šalys įrodytų kompetentingai institucijai, kad jos vengia bet kokių mechaniškų priežasčių siekdamos apriboti prociklišką poveikį. Teisės aktai turėtų atitikti Finansinio stabilumo tarybos nustatytus kliovimosi KRA reitingais mažinimo principus.
5. **Sąlygos, kuriomis komercinių bankų garantijos gali būti priimamos kaip įkaitas**
- 5.1. Teisės aktuose turi būti apibrėžta patikima įkaitą laikanti šalis, kuri laiduoja už komercinių bankų garantijas.
- 5.2. Komercinių bankų garantijų naudojimas turi būti apribotas; joms turėtų būti taikomas žemesnis koncentracijos lygis nei tas, kuris yra taikomas kitam tinkamam įkaitui.

Priimta Frankfurte prie Maino 2012 m. liepos 31 d.

ESRV Pirmininkas

Mario DRAGHI

⁽¹⁾ 2010 m. spalio 27 d. Finansinio stabilumo tarybos nustatyti kliovimosi KRA reitingais mažinimo principai, ypač III.4 principas. Jie paskelbti Finansinio stabilumo tarybos interneto svetainėje <http://www.financialstabilityboard.org>